

XXIX. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

20. ožujka 2024.

drugi (II.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
8. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica u zagrada.

U _____ (SJEVERNOME) dijelu Velebita nalazi se Nacionalni park
"_____“ (SJEVERNI VELEBIT). Ondje možemo vidjeti
_____ (VELEBITSKU DEGENIJU) i prošetati
_____ (PREMUŽIĆEVOM STAZOM). Na jugoistočnoj se
padini spomenute najdulje _____ (HRVATSKE) planine prostire
_____ (PAKLENICA). Ona je također nacionalni park.

6	

2. Upiši č/ć u skladu s pravopisnim pravilima.

- a) Sa ští__enicima je obilazio Kornate.
- b) Drš__u li naše planine kao što kaže pjesma?
- c) Sanjarili smo dok smo slušali glas našega vodi__a u autobusu.
- d) Nije bilo guštera sljepi__a.

4	

10	

3. U skladu s pravopisnim pravilima na obilježeno mjesto ili upiši točku ili ostavi polje praznim.

a) N__ P__ *Paklenica* na mrežnim je stranicama najavio predavanje dr__ sc__ Mirka Tina Ogrlića.

b) Diplomirala je 2009__/2010__ radom o Brijunima.

c) Tko je 15__ XI__ 2023__ posjetio Kornate?

d) Tijekom 2024__, prof __ Zlatić, posjetite Plitvice!

e) Gđa__ Lukić upitala je gosp__ Vulića: „Koliko ste nacionalnih parkova posjetili?“

5	

4. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Eto, došli smo do samoga vrha i odlučili pojesti užinu.

a) eto – _____

b) smo – _____

c) samoga – _____

d) i – _____

4	

9	

5. Pročitaj dio članka *Novoga lista* i odredi padeže podcrtanim riječima.

Kao što samo ime govori, Risnjak je svoj naziv dobio po predivnoj životinji risu koji je, kao što pogađate, nekad na ovom području bio glavni vladar. Nažalost, kako je nekoć bio dopušten lov na ova divna bića, čovjek je posljednjega ubio početkom prošloga stoljeća. (prema: Mija Dropuljić, *Ako još niste posjetili Risnjak, sada je pravo vrijeme.*)

a) predivnoj – _____

b) glavni – _____

c) ova – _____

d) prošloga – _____

4	

6. Odredi glagolski oblik (glagolsko vrijeme ili način) i gramatičke kategorije (lice i broj) podcrtanim glagolima iz teksta.

Šeći stazama naših nacionalnih parkova kao što smo i mi šetali. Njihova ljepota donijet će ti radosti!

	glagolski oblik (glagolsko vrijeme ili način)	gramatičke kategorije (lice i broj)
šeći		
šetali smo		
donijet će		

6	

10	

7. Zaniječi sljedeću rečenicu tako da glagoli ostanu u jesnom obliku.

Putujem svijetom i uživam u prirodnim bogatstvima.

1	

8. Odredi kanonski oblik podcrtanim riječima.

a) Pospancima nećemo dopustiti odlazak na izlet brodicama. _____

b) Iznenada je opustjela šetnica uz jezero. _____

c) Sretnu mu je vijest o nagradnome putovanju priopćila šapućuci. _____

d) Najrjeđim vrstama treba posvetiti najviše pažnje. _____

4	

9. Napiši naziv homonimnoga odnosa označenih riječi.

Kad su se iz turističke brodice iskrcale Kineskinje i Japanke, primijetio sam da su sve na nogama imale japanke. _____

1	

10. Odredi vrstu leksičko-semantičkoga odnosa označenih riječi.

a) U podnožju i na vrhu planine vijugala je pješačka staza. _____

b) Svojoj je tajnici otkrio dugo čuvanu tajnicu. _____

2	

8	

U zadacima od 11. do 16. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

11. Što nije sintagma?

- a) Plitvička jezera c) na Kornatima
b) planina Velebit d) nacionalni park

1	

12. Zaokruži odgovor koji upućuje na to da je podcrtana riječ historizam.

- a) U pjesmi se spominjala krasost. c) Nekada se lađa nazivala korablja.
b) On bi htio da mušketiri još postoje. d) Za petrarkista je lađa bila plavca.

1	

13. Koji je podcrtani leksem etnografski dijalektizam?

- a) slavonska kobasica c) neretvanska mandarina
b) vrgoračke jagode d) ninski šokol

1	

14. Koje značenje ima podcrtana riječ?

Zbog političkih prilika u matičnoj zemlji dugo su živjeli u egzilu.

- a) u sigurnoj kući c) u egzotičnim krajevima
b) u progonstvu izvan domovine d) u eskimskoj kući

1	

4	

15. Koja riječ ima isto značenje kao podcrtana riječ?

Kad me bolje upoznaš, vidjet ćeš da sam filantrop. Rado ću ti pomoći na izletu.

a) čovjekoljubac

c) ženomrzac

b) čovjekomrzac

d) ljubitelj životinja

1	

16. Koja riječ ima isto značenje kao podcrtana riječ?

Samo bogate i dokone osobe mogu putovati u ovo doba godine, u vrijeme sadnje.

a) marljive

c) besposlene

b) uporne

d) štedljive

1	

17. Navedi infinitiv podcrtanoga glagola.

Kad su stigli na livadu, prostrli su prostirku uz puteljak.

1	

18. Izdvoji administrativizam iz rečenice.

Stvorili smo jedinstven nacionalni dokument, a isti smo i digitalizirali.

1	

4	

19. Odredi značenje podcrtanim riječima tako da upišeš sljedeće odgovore: *cio*, *šator*, *tražiti*, *jadno* i *mariti*.

Vas dan išču to ubogo djevojče koje spi u čadoru i ne haje za njih.

a) vas – _____ b) iskati – _____

c) ubogo – _____ d) čador – _____

e) hajati – _____

5	

20. Kojoj vrsti leksema po kriteriju vremenske raslojenosti pripada leksem *ishlapnja*, koji je upotrijebio Bogoslav Šulek (utemeljitelj hrvatskoga znanstvenog nazivlja) umjesto leksema *transpiracija*? Njegov se leksem ne nalazi u drugim rječnicima.

1	

21. Podcrtani dijalektizam zamijeni standardnojezičnim leksemom.

„S ponistre se vidi Šolta.“ (J. Fiamengo / O. Dragojević)

ponistra – _____

„Čovek otrok je zavavek“ (A. Šaina i M. Staraj / D. Jeličić i A. Krištofić)

otrok – _____

2	

8	

22. Razvrstaj podcrtane dijalektizme s obzirom na vrstu.

Od posjetitelja našega nacionalnog parka saznao sam da imenica cajt znači *vrijeme*, a da pridjev bogateji znači *bogatiji*. Svake godine na ovome poslu proširujem svoj kajkavski rječnik.

a) izrazni/leksički/potpuni: _____

2	

b) tvorbeni: _____

23. Ako znamo kakav je oblik plaže Zlatni rat, da je riječ o dijelu 'kopna koji strši u more', zaključi što znači naziv *rat*. _____

1	

24. Odredi vrstu priložne oznake i napiši puni naziv na označeno mjesto.

a) Sretan sam zbog odlaska na Brijune. – _____

b) Uz malo truda možemo otići na Velebit. – _____

c) Posjetio je sve nacionalne parkove izuzev Mljeta. _____

d) Unatoč umoru odlučio je prošetati uz rijeku Krku. _____

4	

25. Prepiši sponu ili kopulu iz primjera na označeno mjesto.

Marta je razgledavala Mljet. – _____

1	
8	

26. Odredi koja je vrsta riječi u službi subjekta i odgovor napiši na označeno mjesto.

a) Tko te uputio na njega? – _____

b) Treći su posjetili Plitvice. – _____

c) Putovati je iznimno zabavno. – _____

3	

27. Ispuni tablicu tako da zadane imenice i apozicije napišeš u lokativu.

Na popisu mojih želja uz nacionalne se parkove nalaze i plaža Žnjan i rijeka Dunav.

nominativ	plaža Žnjan	rijeka Dunav
lokativ		

2	

28. Odredi je li sintagma rezultat jakoga ili slaboga upravljanja. Odgovore napiši na predviđenim crtama u sljedećemu obliku: *jako upravljanje* ili *slabo upravljanje*.

Planiram pročitati brošuru i šetati se parkom.

a) pročitati brošuru – _____

b) šetati se parkom – _____

2	

7	

29. Zamijeni riječi u zagradama pravilnim oblikom ili izrazom.

a) Lagala _____ (oni) je tijekom obilaska Plitvičkih jezera.

b) Putnik je nalikovao _____ (njezin otac).

c) Ima tvrtku za prijevoz putnika, pa u mnogome ovisi _____
(posjetitelji) nacionalnoga parka.

3	

30. Prepiši glavnu surečenicu i veznik.

Iako smo željeli odmor, nastavili smo raditi.

a) glavna surečenica: _____

b) veznik: _____

2	

5	

31. Odredi vrstu zavisnosložene rečenice i napiši naziv na označeno mjesto.

Priložnim rečenicama odredi vrstu.

a) Izlet je da bolji ne može biti. – _____

b) Umoran sam tako da ću odgoditi putovanje. – _____

c) Zelenilo je da ostaneš bez daha. – _____

d) Putovali smo kako ste nam objasnili. – _____

e) Kupili smo ulaznice da nagradimo Miroslava. – _____

f) Otputovali smo na sjever iako smo htjeli na jug. – _____

g) Marina je otišla na izlet ne bi li se sprijateljila. – _____

7	

7	

32. Na označena mjesta napiši nazive zavisnosloženih rečenica od kojih je složena navedena višestruko složena rečenica. Priložnoj rečenici odredi vrstu.

Pozvao sam je na planinarenje kako bi zaboravila svoje probleme, a ona mi je objasnila da nema prikladnu obuću.

a) kako bi zaboravila svoje probleme – _____

b) da nema prikladnu obuću – _____

2	

33. Napiši glagol *intervjuirati* u zadanim glagolskim oblicima na označena mjesta.

Trebam intervjuirati posjetitelje Plitvičkih jezera.

a) glagolski pridjev radni, muški rod, jednina – _____

b) glagolski pridjev trpni, ženski rod, množina – _____

2	

4	

34. Na mrežnoj stranici Instituta za hrvatski jezik objavljen je sažetak sadržaja knjige *Od računalnoga žargona do računalnoga nazivlja* Antuna Halonje i Milice Mihaljević. Pažljivo ga pročitaj i riješi vezane zadatke.

Knjiga se temelji na opsežnome korpusu koji se sastoji od englesko-hrvatskih računalnih rječnika, radova i udžbenika iz područja računalstva, različitih internetskih stranica, foruma i blogova te društvenih mreža. (...) Na početku knjige objašnjava se odnos između standardnoga jezika i njegovih funkcionalnih stilova i žargona. (...) U drugome se dijelu knjige iscrpno govori o žargonu općenito te se opisuje i opimjeruje računalni žargon u engleskome i hrvatskome jeziku. U trećemu se dijelu govori o načinima postanka računalnoga nazivlja (preuzimanje anglizama, internacionalizmi, terminologizacija, reterminologizacija, domaća tvorba) te o postupcima njegova normiranja i uključivanja u hrvatski standardni jezik. (...) Na kraju knjige nalazi se rječnik računalnoga žargona. Rječnički članak sastoji se od žargonskoga naziva, engleske istovrijednice, hrvatske standardnojezične istoznačnice, definicije te potvrđenoga primjera uporabe žargonskoga naziva.

(izvor: <http://knjige.ihj.hr/knjiga/od-racunalnoga-zargona-do-racunalnoga-nazivlja/148/>)

a) Koja se riječ upotrebljava za imenovanje 'računalnoga skupa tekstova namijenjenoga pretraživanju'? _____

b) Kako se u tekstu nazivaju hrvatska i strana riječ koje imaju isti sadržaj?

c) Pomoću kojega se dijela knjige može otkriti značenje nepoznatih riječi?

3	

3	

35. Pročitaj tekst s portala *Bolje je hrvatski!* i riješi vezane zadatke.

cover letter > popratno pismo, motivacijsko pismo

U oglasima za posao te na različitim drugim natjecanjima često se zahtijeva da se uz molbu, prijavu ili životopis priloži i *cover letter*. U engleskome se tim izrazom označuje dokument koji se prilaže tim dokumentima kako bi primatelju dao širu sliku o osobi koja podnosi prijavu ili molbu. Za tu englesku riječ u hrvatskome postoje zamjene *motivacijsko pismo* i *popratno pismo* i te je zamjene svakako bolje upotrebljavati nego engleski izraz.

a) Koliko se višestruko složenih rečenica javlja u preuzetome tekstu? _____

b) Napiši vrstu zavisnosložene rečenice kojoj pripada označeni primjer.

c) Zašto pišemo motivacijsko pismo prilikom prijave za posao, primjerice, u nacionalnome parku?

3	

3	